

SMØLA I VINDEN

Kort vei mellom næringsliv og kultur.

100 NYE ARBEIDSPLASSER PÅ 10 ÅR.

av Smøla Nærings- og kultursenter KF

Ønsket å skape vekst

Omstillingsprogrammet (2000 – 2007) for Smøla som ble vedtatt oppstarta av Næringsdepartementet, Møre og Romsdal Fylkeskommune og Smøla kommune i 1999 ble starten på en opptur for øysamfunnet. Både staten, fylkeskommunen og Smøla kommune bidro med betydelige utviklingsmidler i perioden, midler som gikk med både til utviklingsprosjekt og direkte støtte til bedrifter. Samtidig med etableringa av Omstilling Smøla pågikk planlegging og utbygging av Smøla Vindpark. Dette ga raskt nye arbeidsplasser. Lokale entreprenører fikk betydelige oppdrag, og reiselivsnæringa fikk en nye større kundegrupper. Både folk som jobbet med selve utbygginga, og delegasjoner fra inn – og utland trengte mat og losji i forbindelse med utbygginga av Nord-Europas største vindpark, et arbeid som pågikk over 7 år.

FRYKTER IKKE Lenger FRAMTIDA

Folketallet øker og det har vært jevnt med etableringer; i perioden 2015-2018 er gjennomsnittstallet på hele 19 oppstarter årlig.

FELLES STRATEGI SOM FØRTE FRAM

Både næringsliv og kommune gikk inn i ei tid med svært god samhandling. Utviklingsarbeidet i omstillingsperioden ble etablert som et eget prosjekt der næringsforeninga på Smøla satt med flertall i styret. Både Innovasjon Norge og Møre og Romsdal fylkeskommune bidro i en periode på over 7 år med spisskompetanse i form rådgivning og observatørstatus. Det ble utarbeidet en strategisk næringsplan og årlige handlingsplaner. Einar Wikan, som var daglig leder for Omstilling Smøla, sier at de målretta valga som den gang ble gjort ble avgjørende plussfaktorer for de resultater en oppnådde etter omstillingsperioden. – Innbyggertallet ble stabilisert, og mange nye arbeidsplasser og bedrifter kom i kjølvannet av satsinga som storsamfunnet var med på den gangen, fastslår Wikan. – Det var bred enighet om at en skulle ha et spissa utviklingsarbeid, med et styre, styreleder og ansatte som var tett på den lokale utviklinga. Nye nærings- og kulturprosjekt ble fortløpende initiert og gjennomført gjennom hele perioden.

KOMMUNEN TOK GREP

Smøla kommune vedtok at det positive omstillingsprosjektet måtte videreføres. Et enstemmig kommunestyre innvilget i 2007 midler til et framtidsretta forutsigbart utviklingsarbeidet, og vedtok at dette skulle gjennomføres gjennom etablering av et kommunalt foretak med eget styre. En tok med seg videre erfaringene og personellet fra omstillingsfasen. I 2009 ble det regionale kultursenteret Gurisentret bygd (40 mill 2009 kr), samme år kom også Smølahallen. Dette har vært solide bidrag for å skape vekst, trivsel og samhold. I begynnelsen var også disse to etablert som egne foretak med egne styrever. I en liten kommune som Smøla så en snart at det ble vel mange foretak, og det ble vedtatt å opprette Smøla Nærings- og Kultursenter KF. I dag er alt utviklingsarbeidet innen kultur og næring, inklusive Gurisentret, innlemmet i foretaket. I mange prosjekter jobbes det tverrfaglig, og egne styringsgrupper og prosjektgrupper etableres der det er nødvendig. Dette er en arbeidsmetodikk som en har høstet gode erfaringer med helt siden omstillingsarbeidet ble påbegynt.

JOBBER MÅLRETTET FOR VEKST OG UTVIKLING

Partnerskapsavtalen med Hoppid

er en av satsingene, og en viktig del av rådgivertjenesten. Med en slik «førstelinje» blir det enkelt å oppsøke hjelp for de som ønsker det. Gründere og etablerere står ofte med ulike problemstillinger eller behov for hjelp. Det er derfor viktig å kunne sette inn hjelpen der den faktisk trengs. Noen har omfattende prosjekt og trenger derfor mere omfattende hjelp, andre har klare problemstillinger som de vil ha svar på eller råd om. Som førstelinje vil også lokalt hoppid-kontor sørge for å koble opp andre i virkemiddelapparat som Innovasjon Norge eller evt. annen hjelp fra offentlige eller private aktører der det er aktuelt.

Unge grundere viser vei

Den mest synlige veksten i etableringer og nye arbeidsplasser på Smøla, har kommet innen reiseliv og aqua-kultur. Etableringer med lokalt eierskap har hatt både fødselshjelp og samhandling med virkemiddelapparatet på alle plan. Mikal Eines som er den lokale eieren og grunderen bak Smølen Handelskompani, har etablert et selskap innen aqua-kultur som i dag har over 60 ansatte. I den spede begynnelse for 20 år siden, var de 5 bønder som jobbet dugnad med oppdrett av ål. Et annet eksempel er brødrene Audun og Espen Lie Dahl som står bak Smøla Naturopplevelser. Dette selskapet har nå gått inn i Wildphoto Norway med hovedkontor på Smøla. I årets tre første måneder har de bookinger på Smøla fra turister fra 14 ulike land fordelt på 4 kontinenter! Disse har på flere konferanser pekt på den viktige samhandlinga de har med kommune og virkemiddelapparat.

WildPhoto Norway

NÆRINGSFONDET

ga tidligere rom for at også kommunen kunne brukes til å legge til egne midler for felles tiltak som hadde effekt på næringslivet. I små kommuner er kommunens apparat viktig for å planlegge og gjennomføre tiltak sammen med næringsaktører. Uten midler til å danne spleiselag og ha fellesprosjekt, er kommunen betraktelig mindre rustet til oppgaven som tilrettelegger for næringsvirksomhet. Ettersom tilskuddet på nasjonalt nivå er blitt sterkt redusert ser vi stor nedgang i søknader og prosjekt.

Audun Lie Dahl, WildPhoto Norway

VEIEN VIDERE

Smølasamfunnet har hatt en god utvikling de siste tiåra, sier ordfører Roger Osen. En ny felles barne- og ungdomsskole sto ferdig sist høst, og den positiviteten som rår i nærings- og kulturlivet er svært synlig, sier han. Fra å være en kommune der bygder og firmaer har «sloss mot hverandre» for en generasjon tilbake, ser en nå et samhandlingsmønster som er unikt. Smølaværingene er svært flinke til å framsnakke hverandre, og spesielt den årlige reisen til by'n oss med prosjektet «Smølabonan» har forsterket dette. Gjennom hele året «skjer det noe» på Smøla, sier smølaordføreren som ser lyst på øykommunens framtid.

Med fokus på omdømmebygging og felles markedsføring har aktører, ofte sammen med kommunen, klart å etablere stødig trafikk inn til kulturopplevelser og reiselivsnæringa.

En god kommune med aktive innbyggere gir trivsel, optimisme og stolthet. At man ønsker naboen lykke til kan minske faren for "krangler over hekken" og heller bære fram flere initiativtakere.

Smølas fasiliteter, aktiviteter og gode omdømme gjør at det i dag er blitt et attraktivt bosted, og økningen av tilflytting er svært positiv for veien videre.

Ordfører Roger Osen bidrar gjerne under de årlige "Smølabonan".

Ø Y I E T H A V A V M U L I G H E T E R

SMØLA 2019

Smøla Nærings- og kultursenter KF